

IN MEMORIAM PROFESSOR PEERNEL ZWART

Anton van Woerkom (ESV) en Peter Mudde (Lacerta), met bijdragen van Ruud de Lang en Jacques Bastinck

Onlangs bereikte ons het verdrietige bericht dat op 26 januari prof. dr. Peernel Zwart is overleden.

Professor Zwart is als hoogleraar van de ziekten van bijzondere dieren van grote betekenis geweest, een bron van kennis van reptielen en amfibieën en een begrip binnen onze vereniging. De interesse in reptielen en amfibieën werd bij hem gewekt, nadat hij zich in de bijzondere dieren ging specialiseren en veel dierenentuinen bezocht.

Hij studeerde diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht. In 1963 promoveerde hij daar op een proefschrift over de pathologie van de nieren van reptielen. Als een der eersten onderzocht hij ziekten bij reptielen, met name nierziekten en werd daarmee een van de eerste specialisten op dat gebied ter wereld. Liefhebbers met een duidelijke boodschap en kennis van zaken konden bij hem meestal wel terecht voor vragen en advies.

In de beginjaren zat de Faculteit Diergeneeskunde nog op de Biltstraat in Utrecht. In de kelder van het poortgebouw was de bibliotheek van *Lacerta* ondergebracht en een bezoek aan de bibliotheek was natuurlijk een mooie gelegenheid om ook even bij professor Zwart langs te gaan met een ziek dier, of om wat ontlasting van een van je dieren langs te brengen. Een paar dagen later kwam er dan per post een uitslag binnen met het getelde aantal wormeieren, protozoën of andere ziekteverwekkers en tevens een advies met welk geneesmiddel je er wat aan kon doen. En dat alles toen nog zonder dat daarvoor een rekening werd gestuurd.

Op afspraak mocht je soms ook wat langer blijven en werd je op de afdeling rondgeleid en liet hij je onder een microscoop interessante

Anton van Woerkom (ESS) and Peter Mudde (Lacerta), with contributions from Ruud de Lang and Jacques Bastinck

We recently received the sad news that Prof. Dr. Peernel Zwart passed away on January 26.

Professor Zwart has been of great importance as a professor of the diseases of special animals, a source of knowledge of reptiles and amphibians, and a prominent person within our society. He became interested in reptiles and amphibians after he specialised in special animals and visited many zoos.

He studied veterinary medicine at Utrecht University. In 1963, he obtained his doctorate there with a thesis on the pathology of the kidneys of reptiles. He was one of the first to investigate diseases in reptiles, especially kidney diseases, becoming one of the first specialists in that

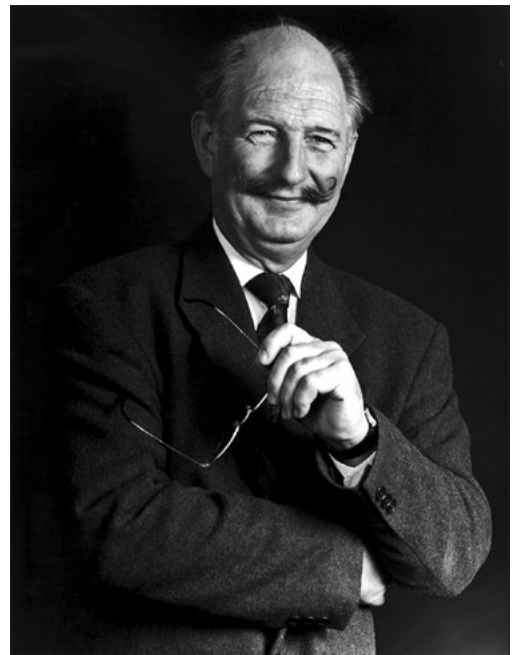


Foto: P.C.J. Tooten



Foto: P.C.J. Tooten

ziektebeelden te zien en haalde hij uit de koelkast bakjes met opgespannen en opengesneden reptielen waar hij monsters van nam om de doodsoorzaak te kunnen vaststellen. Heel indrukwekkend was een demonstratie waarbij hij de hele bovenkaak van een python onder een stereodissectiemicroscop had gelegd en die in alle hoeken en gaten vol bleek te zitten met mijten.

Ook voerde hij in samenwerking met een chirurg op verzoek van liefhebbers soms zelfs operaties uit, bijvoorbeeld een keer bij een drie meter lange python met eirententie (legnood); de chirurg voerde de operatie uit en professor Zwart gaf aanwijzingen over de verdoving en waar de chirurg kon snijden in verband met bijvoorbeeld de aanwezigheid van grote bloedvaten.

De reptielienliefhebbers en professor Zwart vormden met elkaar een ideale win-win combinatie: hij kreeg van alle kanten ziektekundig materiaal aangeleverd dat hij kon gebruiken voor zijn studie en werk, en de liefhebbers konden er hun voordeel mee doen met het vaststellen en indien mogelijk genezen van allerlei aandoeningen bij hun dieren.

field in the world. Enthusiasts with a clear message and knowledge of the matter could usually contact him for questions and advice.

In the early years, the Faculty of Veterinary Medicine was still located on Biltstraat in Utrecht. The Lacerta library was housed in the basement of the gatehouse, and a visit to the library was, of course, a great opportunity to visit Professor Zwart with an ill animal or to take some faeces from one of your animals, for example. A few days later, a result arrived by post with the number of worm eggs, protozoa, or other pathogens counted, as well as advice on which medicine could be used to treat it. And, at the time, all this without an invoice being sent for it.

By appointment, you were sometimes allowed to stay a little longer, and you were shown around the department, and he showed you all kinds of interesting clinical samples under a microscope, and he took containers from the refrigerator with stretched and cut-open reptiles from which he took samples to be able to determine the cause of death. I found a demonstration very impressive in which he placed the

Hij was lid van de *Studiegroep voor ziekten, optimaal houden en kweken van terrariumdieren* van de Belgische terrariumvereniging *Terra*. Samen met onder anderen Hugo Claessen en Cees van Riel werd er onderzoek gedaan, werden er conclusies getrokken en werd daar zo mogelijk over gepubliceerd. In *Lacerta* en later ook in *Litteratura Serpentina* publiceerde hij in 1972 en 1973 al een serie over ziekten van reptielen, met angstwekkende foto's en voor een jonge terrariumhouder veel informatie die niet zo zeer hielpen bij het genezen, maar wel bij het voorkomen van ziekten.

Daarna bleef professor Zwart zich inzetten voor het welzijn van exotische huisdieren en de kennis daarover, en vond *Lacerta* en de *Europese Slangenvereniging* daarin als partners. Hij zette zich in allerlei gremia ook in voor reële houdbaarheidseisen. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat hij tot erelid van *Lacerta* werd benoemd.

De hierboven genoemde bibliotheek van *Lacerta*, werd later als *Stichting Bibliotheek Lacerta (StiBiLac)* ondergebracht bij de diergeneeskundige bibliotheek van de Universiteit Utrecht. Peer Zwart was ook jarenlang (zo niet vanaf het allereerste begin) bestuurslid bij de Bibliotheek. Deze functie heeft hij bekleed tot en met eind 2019, toen de werkzaamheden van de stichting werden beëindigd. Het werk van de stichting, gericht op het onderhouden en uitbouwen van een grote herpetologische bibliotheek, werd ook door Peer persoonlijk ondersteund door het beschikbaar stellen van tijdschriften waar hij een particulier abonnement op had. In de bestuursvergaderingen van de stichting was Peer altijd een rustige, kalme aanwezigheid. Was er eens een nadrukkelijk discussiepunt, dan nam Peer vaak de rol van de *voice of reason* op zich. Overigens bevindt zich in de bibliotheek van *Lacerta* zijn originele dissertatie uit 1963: *Studies on renal pathology in reptiles*.

In de veterinaire wereld was hij een autoriteit, wat onder andere blijkt uit talloze publicaties en zijn bijdrage aan verscheidene edities van een van de standaardstudieboeken in de diergeneeskunde: *Cranscheuten der Heimtiere*. Een

inside of the entire upper jaw of a python under a stereodissection microscope and it turned out to be full of mites in every corner and cavity.

In collaboration with a surgeon, he sometimes even performed operations at the request of enthusiasts, for example, once on a three-metre-long python with egg retention (laying difficulty); the surgeon performed the operation, and Professor Zwart gave instructions about the anaesthesia and where the surgeon could cut in connection with, for example, the presence of large blood vessels.

The reptile enthusiasts and Professor Zwart formed an ideal win-win combination: he received medical material from all sides that he could use for his studies and work, and the enthusiasts could benefit from it by diagnosing and, if possible, curing all kinds of disorders in their animals.

He was a member of the *Study Group for diseases, optimal keeping and breeding of terrarium animals* of the Belgian terrarium society *Terra*. Together with Hugo Claessen and Cees van Riel, among others, research was conducted, conclusions were drawn, and, if possible, published. In *Lacerta* and later also in *Litteratura Serpentina*, he published a series on diseases of reptiles in 1972 and 1973, with frightening photos and a lot of information for a young terrarium keeper that did not so much help in curing diseases but did help in preventing diseases.

Afterwards, Professor Zwart continued to work for the welfare of exotic pets and knowledge about them and found *Lacerta* and the *European Snake Society* as partners. He also campaigned for realistic husbandry requirements in various forums. This ultimately led to him being appointed an honorary member of the *Lacerta* society.

The *Lacerta* library mentioned above was later housed as the *Lacerta Library Foundation (Sti-BiLac)* at the veterinary library of Utrecht University. Peer Zwart was also a board member



Foto: P.C.J. Tooten

overzicht van zijn werk is te vinden op www.researchgate.net. In totaal verschenen er van zijn hand 290 publicaties, een aantal daarvan in *Lacerta* en in *Litteratura Serpentina*.

In 1990 ging professor Zwart met emeritaat. Nog lang daarna hield hij zich bezig met het onderwerp en dat het welzijn van bijzondere dieren hem aan het hart ging mag wel blijken uit het 'P. Zwart-fonds' dat hij in het leven riep bij zijn emeritaat. Een fonds ter stimulering van onderzoek naar ziekten bij exotische dieren.

De mens Peer Zwart ging daarna de sociale contacten missen en hij wilde voor zijn gezondheid ook niet stil blijven zitten. Hij is om die reden een aantal jaren postbode geworden in zijn woonplaats Bunnik; dat leverde hem zowel de nodige beweging op als gezellige praatjes met de bewoners als hij zijn dagelijkse ronde liep.

In 2020 is er in *Litteratura Serpentina* een interview met professor Zwart verschenen waarvan u een pdf kunt downloaden: www.snakesociety.nl/jaargangenoverzicht.htm

at the Lacerta Library for many years (if not from the very beginning). He held this position until the end of 2019, when the foundation's activities were terminated. The foundation's work, aimed at maintaining and expanding a large herpetological library, was also personally supported by Peer by making available journals to which he had a private subscription. At the foundation's board meetings, Peer was always a quiet and calm presence. Whenever there was an emphatic point of discussion, Peer often took on the role of the *voice of reason*. By the way, Lacerta's library holds his original dissertation from 1963: *Studies on renal pathology in reptiles*.

He was an authority in the veterinary world, which is evident from numerous publications and his contribution to several editions of one of the standard textbooks in veterinary medicine: *Krankheiten der Heimtiere*. An overview of his work can be found at www.researchgate.net. He published a total of 290 publications, a number of which were published in *Lacerta* and *Litteratura Serpentina*.

In 1990, Professor Zwart retired. Long afterwards, he was occupied with the subject and that the welfare of special animals was close to his heart is evident from the '*P. Zwart Fund*' that he created upon his retirement. A fund to stimulate research into diseases in exotic animals.

The person Peer Zwart then started to miss social contacts, and also he did not want to sit still for his health. For that reason, he became a postman in his hometown of Bunnik for a number of years. This provided him with the necessary exercise as well as pleasant chats with the residents when he walked his daily rounds.

An interview with Professor Zwart was published in 2020 in *Litteratura Serpentina*, a PDF of which you can download from www.snakesociety.nl/jaargangenoverzicht-e.htm

Translation into English: Anton van Woerkom